

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ» ΠΟΙΗΤΕΣ Β' ΜΕΤ. ΓΕΝΙΑΣ

ΒΥΡΩΝ ΛΕΟΝΤΑΡΗΣ (1932-2014)

Του δρόμου – IV

Κάτοχος, φυσικά, και ξένης γλώσσας,
είκοσι χρόνων, με λεπτή κορμοστασιά,
μήνες και μήνες τρέχει για δουλειά.
“-Δυστυχώς, δεν εδόθησαν πιστώσεις...!”

Πρόσωπα αγαπημένα, πρόσωπα χλωμά
-περηφάνιας γραμμές, μ' όλη την άλλη
δυστυχία σας στραμμένη από την άλλη-
μην κλαίτε. Αύριο ξανά, αύριο ξανά...

Σκάλες, ουρές, ουρές λογής λογής
χαρτιά κι αιτήσεις πάνω στις αιτήσεις.
Και να 'χεις τόσα, τόσα ν' αγαπήσεις,
είκοσι χρόνων, “στο άνθος της ζωής”...
(από τη συλλογή *Ορθοστασία*, 1957)

Η σκάλα

Κακή εποχή σε ξένο κι άγνωστο σκοτάδι
οι δρόμοι χρόνια τώρα πεθαμένοι και σβησμένα τα σημάδια
κακή εποχή, ανεμόβροχο σπάει τα τζάμια στις ψυχές μας
κι οι σκιές των ανθρώπων μέσα μας φτερούγες τσακισμένες
ένας καιρός ερείπιο
κι η σκάλα που ανεβαίνω πότε να τυλίγεται στα πόδια μου σαν φίδι

και πότε να βυθίζεται σαν βίδα στο μυαλό...

Αθώο ξεκίνημα, μοναχικέ λυγμέ πάνω απ' τη θλίψη
με μολυβένια τώρα τα φτερά
χάνοντας ολοένα ύψος – όπως τόσες
απόπειρες αθανασίας που κατακάθησαν σ' ένα επιτύμβιο χαμόγελο
αθώο ξεκίνημα, πού μ' έφερες, πού μ' έφερες...

Τλιγγοί και στροφές
τρεκλίσματα μέσα στους λαβύρινθους
χειρονομίες σακάτισσες
σκέψεις γριές σερνάμενες πιασμένες απ' τους τοίχους
μια υγρασία πανικού ως το κόκκαλο κι όλοι γυρεύουν να σωθούν
κρεμιούνται απ' τα καλώδια κι απ' τις φλέβες τους
κυκλοφορούν μ' ένα μαχαίρι στην καρδιά σαν φυλαχτό
κλειδώνουμε τις πόρτες ψάχνονται για τη χαμένη αφή τους
-άλλοι στους τοίχους κολλημένοι κάνουν τα παράθυρα
κι άλλοι τρέχουνε, τους ανοίγουν και πηδάνε στο κενό

και τι μπορούμε εμείς να κάνουμε και τι μπορούμε
μέσα στο στοιχειωμένο αυτό οικοδόμημα
κεριά που σβήνουμε στο βάθος των διαδρόμων
στίχοι που κλαίμε σαν παιδιά στα σκαλοπάτια
γιατί ποτέ ποτέ δε μπορέσαμε να προλάβουμε το έγκλημα
-φτάσαμε πάντα αργά μπροστά στις κλειδωμένες πράξεις
το αίμα κυλούσε πια κάτω απ' τις χαραμάδες
κι η κούραση κι ο φόβος όλο να πληθαίνουν στην ατέλειωτη αυτή
σκάλα

Όλες τις μοναξιές τις έζησα
ελπίζοντας και μη ελπίζοντας
όμως τη μοναξιά της τέχνης πώς να την αντέξω
τη σκόνη πάνω στο βιβλίο
τα λόγια που σηκώνονται τις νύχτες σαν αγάλματα
κι ανάβουνε τα φώτα σε αδειανές ψυχές
κι αρχίζουν να χτυπούν στους τοίχους το κεφάλι τους
ουρλιάζοντας
-είναι μια κρίση δημιουργίας μόνο ή μήπως είναι
το τέλος, η κατάρρευση της σκέψης, η ερημιά
ανάμεσα σε ανεπανόρθωτα φθαρμένα σύμβολα και
εικόνες
που ηχούν σαν κούφιας προσωπίδες

Γιατί δεν είναι μόνο ο χρόνος που μας φθείρει μα κι ο
χώρος
σημεία τα δείχνουν καθαρά, ο χώρος εκδικείται
παραμορφώνει τις δομές και κατατρώει τα σωθικά
-έτσι είναι ο λόγος
φαγώθηκε σιγά σιγά από σιωπές και χάσματα
Τι μέλλει ακόμα να ειπωθεί και ποια η έκφραση μες στη
χαμένη ισορροπία;
Είπαμε τόσες φτηνιές, έτσι που γινε κι η δημιουργία
διαστροφή
και τώρα ετούτη η κούραση δεν είναι σαν τις άλλες
δεν έρχεται απ' το παρελθόν αλλά απ' το μέλλον
όπως η σκόνη αυτή που κατεβαίνει από τα πάνω δώματα
όπως το αίμα αυτό που στάζει από τα πάνω δώματα

-αθώο ξεκίνημα, πού μ' έφερες, πού μ' έφερες
Που να σταθώ να γειρώ το κεφάλι μου
να ονειρευτώ το δροσερό κατώφλι...
(από τη συλλογή *Ψυχοστασία*, 1972)

Έτσι που τραύλισα...VI

Εδώ, στο συνοικιακό νεκροταφείο
που μαζευτήκαμε να κεραστούμε
καφέ, παξιμαδάκι και κονιάκ
για τον αγαπημένο μας που χάθηκε νέος πολύ εν αρετή
και

θλίψει
και λίγο πριν στη γη απιθώσαμε το σώμα του
-το βάρος μιας νεότητας ασήκωτο σα μεταμέλεια...-
η σύναξη ετερόκλητη
φίλοι και συγγενείς εγγύεροι και απώτεροι οι
συμμετασχόντες
-σε τι συμμετασχόντες
και ποιοι είναι οι «εγγύς» και ποιοι οι απώτεροι...-
λόγια συμβατικά για τον νεκρό, τριμμένα κι άλλα που
σωπαίνονται
και εγκώμια σε παλιά ελληνικά όπως συνηθίζεται
«αναλωθείς...», «διαπρέψας...», «υπερακοντίσας...»

Το τελευταίο αυτό με λύγισε
Τι λέξη, αλήθεια, και τι μοίρα
γι' αυτούς που ξεπεράσανε το στόχο
κι έτσι, υπερακοντίσαντες, αστόχησαν

Τι έγινε η ορμή τους
που καρφώθηκε το ακόντιο...
Δε μέτρησε η βολή τους τίποτε δε μέτρησε
(από τη συλλογή *Εν γη αλμυρά*, 1996)

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΜΑΡΚΟΓΛΟΥ (1935)

Έγκλειστοι

Μα πάντα φθάνουν τα γεγονότα,
μας βρίσκουν απροετοίμαστους.
Σαρκοβόρα άνθη
στους κήπους, στους δρόμους,
στις δημόσιες πλατείες παράλογοι θάνατοι.
Υπάρχουν κάτι πρωινά
οι βρύσες μάς ποτίζουν αίμα
έτσι η δίψα δε σβήνει, ανάβει
κι η φρίκη μάς ζώνει.
Μας ζώνει η φρίκη, μας ζαλίζει
δε βρίσκουμε την έξοδο
ή μας έχουν δώσει λανθασμένες οδηγίες,
στριφογυρίζουμε και μένουμε
στο δωμάτιο
με την άγνοια
ή την υποψία να υγραίνει τις παλάμες.

Και πάντα χωρίς έξοδο.
(από τη συλλογή *Έγκλειστοι*, 1962)

ΣΤ' Είπα να σταθώ

Είπα να σταθώ εδώ να κοιτάζω
αυτή τη θάλασσα
εκείνα τα βουνά
κουράστηκαν τα μάτια μου
στη λογική των αριθμών
των αργυραμοιβών υπολογίζοντας την κίνηση
μισθοφόρος στη δούλεψη των άλλων,
αυτή η θάλασσα που γυρίζει
στο γλαυκοπράσινο κάτω από έναν ήλιο βυθισμένο
σε γαλακτερό τουλπάνι, μ' ένα φως διυλισμένο
γλυκό σαν τη λοξή κόψη του ζαχαροκάλαμου,
εκείνα τα βουνά
το Παγγαίο, το Σύμβολο, το Όρος, το Υψάριο
όλα με μια καμπύλη τρυφερού μαστού
γαλανά μέσα στα μάτια,

η μέρα προσφέρονταν
τρυφερά σε σήκωνε και τα μάτια σου
τα χέρια σου ηδονικά βυθίζοντας στο λησμονημένο
κόρφο της.

Εδώ είπα να σταθώ
να ξεχάσω το μάτι που διαστέλλεται
το χέρι που βυθίζεται στη βίαιη πράξη
το σπαραγμό της ανείπωτης καταστροφής,
η μέρα ήταν όμορφη
όμορφη και μακρινή,
κι η παράδοση ανέφικτη
κλειστές οι πόρτες, συσκοτισμένα τα παράθυρα
με την κάννη στον αυχένα γυρίζει

στην άλλη πλευρά,
στα φριχτά βάσανα
που επιβάλλει ο άνθρωπος πάνω στον άνθρωπο
και γίνεται η μέρα ενοχία
το φως πολυτέλεια ασυγχώρητη,

όμως πρέπει
πρέπει να με πιστέψετε
η μέρα ήταν όμορφη
πόσο ήταν ωραία.
(από τη συλλογή *Τα κόματα και οι φωνές*, 1971)

Περιδιάβαζε

Περιδιάβαζε
Κομπιά επιτήδειος
Συζητώντας για τη μελλοντική επανάσταση
Τις ωραίες γυναίκες
Εξαργυρώνοντας παλιές νεανικές επιδόσεις,
Ενθουσιασμούς που γρήγορα κατάπνιξε,
Αναλύοντας την παρακμή των Αστών την άνοδο
της Εργατικής Τάξης
Καλά βολεμένος
Εύκολα να ελίσσεται μέσα στους ανίδεους.

Βέβαια όταν περνούσε
Απ' τις παλιές συνοικίες τα εργατικά σπίτια
Μέσα απ' τα νεανικά του χρόνια
Μια φλέβα ενοχής ξεκινούσε
Ρήμαζε την όψη έθαβε τα μάτια στο χώμα,
Τα αισθήματα διαδικασία παρακμής,
Γρήγορα έβρισκε τον έλεγχο
Ξαναγύριζε η όψη του
Γυμνασμένο σκυλί χασάπικου.

Πρώτος στο γάβγισμα
Πρώτος να γλείφει το αίμα στους δρόμους.
(από τη συλλογή *Το δόντι της πέτρας*, 1975)

Η ψυχή μας στα χέρια των κερδοσκόπων

Η ψυχή μας
καρφωμένο τομάρι στην τάβλα.

Μεγαλώσαμε όπως το δέντρο απλώνει σταθερά τους
κύκλους του,
ενώ οι εμπρηστές το απειλούνε,
ταξιδέψαμε ακίνητοι
κι οι ρίζες μας πέσανε
σε καθαρές φλέβες, σε σάπια νερά,
ο κεραυνός πολλές φορές μας διάλεξε για καταφύγιο·

δεν αρνηθήκαμε την ψυχή μας
γιατί ο πόνος δεν είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος,
γιατί η αγάπη δεν είναι το έσχατο όριο.
Η ψυχή μας
τομάρι στην τάβλα,
με καρφιά και γάντζους,
κάθε μέρα
στα χέρια των κερδοσκόπων.
(από τη συλλογή *Τα κόματα και οι φωνές*, 1971)

ΣΠΥΡΟΣ ΤΣΑΚΝΙΑΣ (1929 - 1999)

Αμφίβιο

Ζούσε εξίσου άνετα στο φως και στο σκοτάδι κι
ισορροπούσε εύστοχα ανάμεσα στην αλήθεια
και το ψέμα. Δεν ήξερες ποτέ σου αν χαμογελάει
από ευγένεια από συνήθεια από πίκρα από χαρά
ή από θλίψη. Κι όταν θύμωνε ή έκλαιγε τα
πράγματα περιπλέκονταν ακόμα περισσότερο.
Γενικώς ειπείν επρόκειτο για πλάσμα συμπαθές.
Ένα ωραίο αμφίβιο περίτρομο και θαρραλέο.
(από τη συλλογή *Ιστορίες για το Σέργιο*, 1976)

Σύνθημα

Σήμερα που τα ποιήματα δε γράφονται με λέξεις
αλλά με μικρά σκουπιδάκια που σωρεύτηκαν
τόσα χρόνια στα κελάρια της μνήμης θυμήθηκε
το Μιγάλη που δε συνάντησε ποτέ του και που
ποτέ εξάλλου δεν ήταν βέβαιο πως λεγόταν
Μιγάλης. Ήταν απλώς συμφωνημένο πως θα
τους χτύπαγε την πόρτα τρεις φορές στις δέκα
ακριβώς το βράδυ. Τις δυο φορές απανωτά την
 τρίτη ξεκομμένα ύστερα από μερικά
δευτερόλεπτα. Άκουγε την ανάσα του ανθρώπου
πίσω από την πόρτα όλο και πιο βαριά κι ένιωθε
τον ιδρώτα να κυλάει στο πρόσωπό του καθώς
αγωνιζόταν να πνίξει τη δική του αναπνοή. Κι
έπειτα πάλι δύο χτυπήματα απανωτά κι ένα
ξεκομμένο και το λαχάνισμα πίσω απ' την πόρτα
κι οι χτύποι της καρδιάς του που φοβόταν μην
ακουστούν και τα βαριά βήματα στη σκοτεινή
ξύλινη σκάλα.
(από τη συλλογή *Ιστορίες για το Σέργιο*, 1976)

Αθόρυβες νύχτες

Μέσα στη σιωπή της νύχτας υπολογίζω την πυκνότητα
της σιωπής.
Είναι κι αυτό μια ματαιοσχολία, αλλά μπορεί και να 'ναι
κάποιο είδος αθόρυβης ποίησης αφού, εντέλει, τίποτε
απ' ό,τι κάνουμε δεν είναι απολύτως άσκοπο ή περιττό.

Μπορεί εξάλλου να 'ναι η ψευδαίσθηση μιας ρευστής
τρυφερότητας που στάζει από 'να δέντρο καθώς
διασχίζουμε μηχανικά τον Εθνικό Κήπο χωρίς καν να
αισθανόμαστε το άρωμα που σκόρπισε η ωραία κόρη
που μας προσπέρασε.

Γι' αυτό υποστηρίζω πως αν προσέχαμε λίγο μπορεί να
είχαμε ανακαλύψει το μυστικό της ζωής μας μέσα σ' ένα
στίχο ή να 'χαμε πάρει κάποιον άλλο δρόμο, απείρως
συντομότερο, και να μην είμαστε σήμερα τόσο
κουρασμένοι.

Και μολαυταύτα εκλιπαρούμε μια μικρή παράταση, ένα
φθινόπωρο ακόμη μ' ένα φωτοστέφανο ομίχλης γύρω
στο φανάρι του δρόμου ή το κόκκινο γεράνι στο χιόνι
σαν αιμάτινη κηλίδα πάνω σ' ένα άγραφο χαρτί
προορισμένο να φιλοξενήσει ένα ποίημα

-αλλά προς τι τόσες παρομοιώσεις μιας και τα μόνα που
μετρούν ακόμα είναι αυτά που χάσαμε;
(από τη συλλογή *Χαμηλό βαρομετρικό*, 1987)